

Vakoverschrijdend en projectmatig werken

IN EEN PRAKTIJKGERICHTE TSO-RICHTING: EEN TERUGBLIK

Hoe bereiden we onze leerlingen voor op een toekomst als burger en professional in een maatschappij vol uitdagingen? Met die vraag als drijfveer besloten Koen Cannaert en Heleen Rijckaert, respectievelijk leerkracht elektriciteit en Nederlands op HTISA Gent, om vakoverschrijdend te gaan samenwerken. Het resultaat? Een aantal projectbundels, een heuse tentoonstelling én een samenwerking die structureel ingebed werd in het curriculum.

Koen Cannaert en Heleen Rijckaert

Over de auteur

KOEN CANNAERT

is leerkracht elektriciteit op HTISA Gent.

HELEEN RIJCKAERT

was tot maart 2020 leerkracht Nederlands op HTISA Gent en is nu lerarenopleider aan Arteveldehogeschool.

NEDERLANDS EN ELEKTRICITEIT: EEN GOED HUWELIJK

Met de principes van taalgericht vakonderwijs in het achterhoofd sloegen de leerkrachten Nederlands en elektriciteit in 2017 de handen in elkaar. Taalontwikkeling vindt immers idealiter plaats in een betekenisvolle context. Vanuit elektriciteit werden bepaalde inhoudsgebieden in projectbundels op maat. Inhoudelijk lag de focus op vaardigheden die de leerlingen later in hun beroep nodig zullen hebben. De leerkracht Nederlands zorgde voor de focus op interactie en taalsteun. Ook was er heel wat aandacht

voor het ontwikkelen van de mondelinge en schriftelijke taalvaardigheid van de leerlingen. Benieuwd naar hoe de projecten concreet in elkaar zaten? In wat volgt krijg je een overzicht van drie jaar vakoverschrijdend samenwerken!

2017-2018

VOORZICHTIGE START MET EEN AANTAL PROJECTBUNDELS EN UITEINDELIJK EEN TENTOONSTELLING

Pimp your company!

In het eerste project legden we de focus op zelfstandig werken, overleggen en presenteren. Inhoudelijk moesten de leerlingen de leerstof over veiligheid uit het vak TV Elektriciteit integreren. De leerlingen waren preventieadviseurs in een bedrijf. Ze maakten een presentatie rond veiligheid voor werknemers die in het fictieve bedrijf kwamen werken aan een elektrische installatie. Er werd een werkbundel voorzien met een duidelijke leidraad om het project binnen de tijd te kunnen realiseren. Het eindresultaat werd aan de hand van een PowerPoint gepresenteerd aan de directie.

De vakantiewoning

In dit project werden de leerlingen uitgedaagd om een eigen vakantiewoning te ontwikkelen. Ze mochten op zoek gaan naar een eigen locatie in een land naar keuze. De bedoeling was om een bouwplan en een elektrisch plan te maken. Dat gebeurde aan de hand van de computerprogramma's die de school gebruikt, maar ook via het spel Minecraft. Het resultaat moesten de leerlingen dan presenteren aan de leerkrachten.

Eindproject 'Sleeping people'

Op vraag van een student van de Universiteit Gent werden de leerlingen uitgedaagd om na te denken over het thema slapen. Tijdens een gezamenlijke brainstorm werd beslist om een tentoonstelling te maken in de vorm van een bed. Daarvoor moesten ze eerst informatie verzamelen. Ze bevroegen mensen in de stad, maar ook andere leerlingen en leerkrachten op school. Om te zien hoe tentoonstellingen technisch in elkaar zitten, gingen ze op bezoek naar musea als De Wereld van Kina en het STAM. Van de interviews werd een filmpje gemaakt en de verzamelde informatie en conclusies resulteerden in een zelfgemaakt museumstuk. De leerlingen van de eerste graad maakten in de lessen PO een laken waar ze hun dromen in verwerkten. Alle ervaringen werden door de leerlingen zelf verwerkt in een blog. Het eindresultaat werd tentoongesteld tijdens de opendeurdag van de school.

2018-2019

START VAN DE STRUCTURELE SAMENWERKING EN FABRIKK ELEKTRIEK

Instructiemoment / persoonlijke werktijd

Vanaf dit schooljaar werd er in de lessenroosters van de leerlingen instructietijd en persoonlijke werktijd (PWT) voorzien. Bovendien werden de uurroosters van de leerkrachten aangepast zodat ze tijdens de PWT dubbel ingeroosterd waren om leerlingen te ondersteunen. Ook werd er een planningsbord in de klas geplaatst. De leerlingen kregen op maandag tijdens het eerste instructiemoment van de dag een overzicht en uitleg over hun taken. Tijdens de PWT kregen de leerlingen de vrijheid om zelf te kiezen aan welke taak ze wilden werken. Door deze manier van werken stimuleren we de leerlingen om zelf hun werk te plannen en konden we ondersteuning bieden op maat van de leerlingen.

Lezen in de klas

Om zoveel mogelijk het lezen te stimuleren, organiseerden de leerkrachten op vrijdag tweeweekse leesmomen. De leerlingen werden aangemoedigd om een lesuur lang in stilte te lezen. De school investeerde de voorbije jaren in een kleine schoolbibliotheek. De diverse thema's zorgen ervoor dat er voor elke leerling wel een boek is dat hem of haar aanspreekt. Om het leesmomen gezellig en rustig te maken, besloten de leerkrachten om tijdens dit moment thee te voorzien. Wanneer de thee wordt ingeschonken, verdwijnt het schoolse en wordt plaats gemaakt voor een huiselijk moment. In het begin was het voor veel leerlingen moeilijk om in leesmodus te raken, maar na enkele sessies ging het steeds vlotter. Bovendien las de leerkracht Nederlands af en toe wat voor, wat de leerlingen enorm apprecieerden. Het praten over verhalen motiveert om andere boeken te lezen.

Fabrikk Elektriek: instructiefilmpjes

Binnen dit project werden de leerlingen uitgedaagd om zelfstandig een instructiefilmpje te maken dat gebruikt kan worden binnen het lessenpakket elektriciteit. De leerlingen kregen enkele maanden de tijd om een scenario uit te werken. Tijdens dit proces werd er door de leerlingen vaak overlegd en werd de groep uitgedaagd om elkaar te helpen en te stimuleren. Er werden drie intensieve filmdagen ingepland die volledig in het teken stonden van de opnames. Tijdens dit moment werden alle leerlingen ingezet om verschillende rollen op te nemen: cameraman, regisseur, geluidsman, regieassistent, cateraar, noem maar op. De leerlingen die even moesten wachten, konden anderen helpen of zelfstandig bijkomende opnames maken aan een animatietafel. Het resultaat werd getoond op het open-schoolmoment en kreeg een plaats in de theoriecursus van de komende jaren. Op deze manier voorzie je binnen het lessenpakket een deeltje *peer-to-peer-teaching* en kunnen leerlingen leren van elkaar.

2019-2020

FABRIKK ELEKTRIEK: DUURZAME ENERGIE! WIE KENT ER DA NU NIE?

Dit schooljaar vlogen we er onmiddellijk in door van start te gaan met het project *Duurzame energie! Wie kent er da nu nie?* De leerlingen werden gestimuleerd om samen een reportage te maken rond duurzame elektrische energie. Hoe werd/wordt er energie opgewekt en wat is de impact op ons klimaat? Met deze vraag gingen de leerlingen vanaf oktober op onderzoek. Ze bevroegen

mensen in de stad, en bezochten interessante plaatsen en experts. In oktober-november trokken we op onderzoek uit, onder meer in een oude elektrische centrale in Gent en het zonnepanelenpark in Zelzate. Ook Low Impact Man Steven Vromman kwam spreken in de klas. Het toonmoment waar we naartoe werkten, werd helaas geannuleerd door de coronacrisis.

TERUGBLIK EN KRITISCHE REFLECTIE

De voorbije drie jaar leerden we heel wat over vakoverschrijdend en projectmatig werken. Vanzelfsprekend liepen een aantal zaken niet zo vlot als we wilden en slopen er wat kinderziektes in de organisatie. Maar over het algemeen valt op dat deze manier van werken bijzonder motiverend is voor de leerlingen. Ze werken toe naar een concreet einddoel en dat stimuleert hun autonome motivatie.

De jongeren verantwoordelijkheid geven en hen daar ook op aanspre-

ken, vraagt van jou als leerkracht een eerder coachende rol. Het is cruciaal dat je je leerlingen goed opvolgt. Sommige leerlingen zijn nogal snel tevreden met hun resultaat, terwijl er nog veel meer in zit.

Je kan ervoor kiezen om met een groep naar een eindresultaat toe te werken, zoals in het project *Sleeping people*. Maar eigenlijk merkten we dat het nog beter is om hen individueel verantwoordelijk te maken voor een deel van het eindproduct, zoals bij de instructiefilmpjes.

Ze kregen ook routine in het schrijven van e-mails en projectvoorstellen. Ook de drempel om te presenteren voor de groep viel weg. Daarnaast spraken ze ook regelmatig wildvreemde mensen aan op

straat. Hun grenzen werden op die manier echt verlegd.

Kortom, de voorbije drie jaar hebben we heel wat zaken uitgeprobeerd. Wij zijn er rotsvast van overtuigd dat dit 'the way to go' is voor het onderwijs en hopen dat we heel wat mensen met ons verhaal hebben kunnen inspireren.

Benieuwd naar de resultaten van drie jaar projectwerk? Neem dan een kijkje op de website www.elektro.htisa.be.